

ЗАСТОСУВАННЯ ОКРЕМИХ ДІЛЯНОК НІМЕЦЬКОГО ПРАВА.

В Союзній Республіці й у західньому Берліні «чужинців без батьківщини» обов'язують німецькі закони й приписи включно з розпорядженнями, виданими для додержання публічного порядку. «Чужинці без батьківщини» підлягають німецькому правосуддю.

1. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО

(Цивільрехт, рос. — Гражданское право).

Через надто малий обсяг цієї книжки ми не можемо подати всі, хочби найважливіші приписи чинного цивільного (гражданського) права. Можемо вибрати тільки деякі випадки з щоденного життя, головне, з ділянки родинного права, щоб подати загальні вказівки. Якщо Ви маєте сумнів, чи в даних випадках слід застосувати те чи інше правне визначення, Ви можете поінформуватись особисто в українського правного дорадника або німецького адвоката. Матеріально неспроможні можуть вдатись до правних Інформаційних Бюр по пораді.

Закон з 25. 4. 1951 р. каже, що кожний «чужинець без батьківщини» зберігає всі права, набуті перед впровадженням того закону, оскільки визнається той місцевий закон, за яким закінчено правну дію. Отже, якщо «чужинець без батьківщини» вже перед 25. 4. 1951 р. одружився, згідно з чинними приписами в іншому краю, то це подружжя є дійсним і в Союзній Республіці.

1. Загальна Частина — дієздатність (Гешефтсфегігкайт, дееспособность).

Дуже важливими є визначення про дієздатність. Ви можете брати необмежену участь у правному житті, коли Ви посідаєте повну дієздатність.

Цілком дієздатним є той, хто досяг 21 року. Недієздатною є дитина до семи років, далі — довготривало розумово хворі, зрештою, — особи, які через психічну недугу є під опікою. Вияви їх волі є недійсні. Особи від 7 до 21 року є обмежено дієздатні. Їх вияви волі є дійсні тільки за згодою їх правного заступника (батька, опікуна). Наприклад, 18-літній юнак потребує

для купівлі велосипеда (ровера) згоди свого заступника або, щонайменше, пізнішої його згоди.

Обмежено дієздатними є також особи, яких узято під опіку через їх недоумство, пияцтво чи марнотратство або тимчасово піддано їх під опіку.

Неповнолітніх, які досягли 18 років, опікунчий суд може визнати, з поважних причин, повнолітніми.

2. Право зобов'язань

(Шульдрехт).

В ділянці цього права звертаємо Вашу увагу тільки на особливі постанови про т. зв. купівлю на сплати (на рати) — (Абцалюнгсгешефт, рос. — покупка в рассрочку). Будьте обережні при купівлі товару від мандрівних торгівців. Звичайно пропонувані товари є менше вартісні. Покупець запізно переконається, що за добрі гроші купив зовсім поганий товар. Тому держіться осторонь від купівлі на сплати. Звичайно такі торговельні інтереси є для Вас не вигідні, бо мусите заплатити вищу ціну, ніж при купівлі за готівку. Радимо Вам, щадіть гроші при купівлі й купуйте товар щойно тоді, коли маєте потрібну готівку.

Коли Ви вже купили товар на сплати, мусите вважати на таке:

Якщо продавець при продажу товарів на сплату застеріг собі право відступлення (Ріктрітсрехт), й після справді від купівлі відступив, він мусить повернути Вам сплачені гроші з тим, що, за певних умов, Ви мусите йому сплатити відшкодування за пошкодження товару з Вашої вини й за уживання або використання вже одержаного раніше товару.

Умова про негайну сплату всієї решти боргу стає дійсною, коли Ви заборгували (не сплатили) щонайменше дві повні або часткові рати, які надходять одна за одною, а борговий внесок рівняється щонайменше одній десятій усієї ціни купівлі.

3. Родинне право разом з постановами про правний стан членів родини

(Фамілієнрехт, рос. — семейное право).

Дуже важливими є приписи родинного права.

а) Взяття шлюбу.

(Егешліссунг, рос. — бракосочетание).

Брати шлюб Ви можете тільки перед урядовцем у справах громадянського стану (штандесбеамте).

Перед тим Ви мусите вдатись до нього, щоб він подав т. зв. оголошення про шлюб (Ауфгебот). При цьому Ви маєте заявити йому, що Ви є «чужинець без батьківщини» й послатися на § 404 дінстанвайзунг фір ді Штандесбеамтен з 10. 5. 1952. Це звільняє Вас від подання доказу щодо Вашої здатності брати шлюб.

Брати шлюб може тільки особа неодружена, повдовіла або правосильно розлучена.

Не можуть одружуватись між собою споріднені в прямій лінії (наприклад, батько з дочкою), повно- й неповнокровні родичі (рідняки) — брат з сестрою, без уваги на те, чи це споріднення є наслідком правного (шлюбного) чи неправного (нешлюбного) співжиття.

Не можуть одружуватись між собою посвоячені в прямій лінії, і то навіть тоді, коли шлюб, через який постало посвоячення, був опісля розторгнений або визнаний недійсним.

Посвоячення існує між одним членом подружжя і спорідненим другого без уваги на те, чи споріднення є наслідком правного чи неправного співжиття. Отже, наприклад, по смерті жінки її чоловік не може одружитися з її матір'ю (тещею). Проте, можна дістати звільнення від додержання цього припису.

Не може одружуватись прибрана донька або її нащадки з одного, а приємець (адоптуючий) — з другого боку. Докладні інформації щодо подружніх питань можете дістати в урядовця в справах громадянського стану при управі громади, в якій мешкаєте.

б) Недійсність шлюбу

(Ніхтігкайт дер Еге, рос. — недействительность брака).

Шлюб, узятий деінде, а не перед урядовцем для справ громадянського стану (Штандесбеамте), є недійсним. Церковне вінчання є недостатнє. Церковне вінчання може відбудися щойно після взяття шлюбу в уряді громадянського стану (Штандесамт).

Недійсним є шлюб, узятий з особою, яка під час одруження не була дієздатна або в той час була в стані тимчасового духового розладу.

Недійсним є шлюб, узятий з виключною або переважною метою вможливити жінці носити ім'я чоловіка без наміру закласти подружню спільноту.

Недійсним є подвійний шлюб (бігамія), а також шлюб між спорідненими й свояками. Коли одружений жєниться з іншою жінкою (або дівчиною) чи навпаки, то цей, другий шлюб є недійсний, а крім того, учасники такого подружжя будуть покарані.

Недійсним є шлюб, узятий між особою, розлученою через зламання подружньої вірності, та співучасником цього порушення, якщо на такий шлюб не буде спеціального дозволу.

Покликуватись на недійсність шлюбу можна тільки після визнання його недійсним судовим рішенням. У цьому випадку Ви маєте вдатись до адвоката, який подасть за Вас скаргу до суду в справі розторгнення (уневажнення) шлюбу.

Діти від визнаного недійсним шлюбу вважаються, проте, за шлюбних.

в) Скасування шлюбу

(Ауфгебунг дер Еге, рос. — аннулирование брака).

Шлюб може бути недійсним з самого початку, або може бути оголошений недійсним пізніше.

Один з членів подружжя може домагатись скасування шлюбу, якщо другий член подружжя в час узяття

шлюбу не був повнолітнім, а його заступник (опікун) не дав дозволу. Коли правний заступник відмовляє Вам дати дозвіл без поважної причини, Ви можете звернутись до Опікунчого суду (Формундшафтсгеріхт), який може видати потрібний дозвіл.

Можна жадати скасування шлюбу, коли один з учасників при взятті шлюбу помилився щодо таких особистих прикмет другого учасника, які — якби він знав перед тим — стримали б його від одруження.

Можна жадати знесення шлюбу також тоді, коли одну з сторін намовлено до шлюбу за допомогою введення в оману щодо обставин, які, коли б були відомі й правильно оцінені стороною, то стримали б її від шлюбу. Неправильних відомостей щодо майнових обставин не досить для скасування шлюбу.

Можна жадати скасування шлюбу, коли одну з сторін змушено загрозами взяти шлюб.

Скаргу з метою скасування шлюбу треба подавати через адвоката до Крайового Суду (Ляндгеріхт). Шлюб лише тоді вважається за скасований, коли видане в цій справі судове рішення стає правосильним.

г) Розлучення

(Егешайдунг, рос. — развод).

Одружені можуть розлучатись, коли причини до розводу постали після взяття шлюбу.

Причини до розлучення є такі:

аа) зламання подружньої вірності (Егебрух);

бб) інші тяжкі порушення шлюбного життя (наприклад, інтимні стосунки з іншими жінками без порушення подружньої вірності);

вв) розумова недуга;

гг) духовий розлад;

дд) заразливі й відразні недуги;

ее) порушення домашньої спільноти впродовж трьох років. При цьому треба довести, що в наслідок

докорінного й непоправного розриву подружніх відносин на відновлення спільного життя, яке відповідало б істоті шлюбу, не можна сподіватись.

Коли розлучення жадає сторона, цілком або частково винна; друга сторона може спротивитися роз'лученню. Коли один з членів подружжя дізнається про одну з названих підстав до розлучення, але безпосередньо після того пробачить другому, то пізніше він уже не може з цих самих підстав подавати розлучної скарги; не може вносити її також тоді, коли, дізнавшись про них, зволікав з поданням скарги понад 6 місяців.

Поновні статеві зносини вважаються за прощення.

Розлучну скаргу треба подавати через адвоката до Крайового суду (Ляндгеріхт).

Звертаємо увагу, що Ви є обов'язаний, навіть після правосильного розлучення, удержувати Ваших дітей, а інколи і Вашу розведну жінку.

д) Повний шлюб після оголошення померлим одного з членів подружжя

(Відерфергайтунг ім Фалле дер Тодесерклерунг).

Коли один член подружжя після оголошення другого за померлого візьме новий шлюб, то цей новий шлюб не стає недійсним на тій підставі, що проголошений за померлого член подружжя ще живе. З моменту взяття нового шлюбу розривається попередній шлюб навіть тоді, коли суд скасував своє попереднє оголошення померлим.

В одному тільки разі член попереднього подружжя може жадати скасування нового (другого) шлюбу, а саме, коли оголошений за померлого член подружжя живе, і перший не знав, що оголошений за померлого пережив це оголошення.

Коли член попереднього подружжя скористається з цього права і новий шлюб буде скасовано, то аж поки живе член першого подружжя, другий може взяти новий шлюб тільки з ним.

е) Нешлюбні діти

(Унегеліхе Кіндер, рос. — внебрачные дети).

Шлюбною вважається дитина, що народилась після взяття шлюбу, якщо, жінка була запліднена перед або під час шлюбу й чоловік у той час мешкав разом з нею. Час вагітності триває від 181 до 302 днів перед днем народження дитини.

Дитина вважається нешлюбною, коли за наявних обставин було неможливе, щоб жінка могла бути запліднена через свого чоловіка (наприклад, чоловіка не було вдома протягом цілого року).

Якщо Ви вважаєте, що Ви не є батьком дитини, Ви можете заперечувати шлюбність дитини. Як довго суд не ствердить відповідним актом, що дитина є нешлюбна, Вас вважається за батька дитини, і Ви зобов'язані її утримувати. Саме Ваше переконання, що Ви не є справжнім батьком, не має правового значення.

Чоловік може заперечити шлюбність дитини впродовж одного року. Реченець починається від хвилини, коли чоловік довідався про обставини, що промовляють за нешлюбність дитини, а найпізніше — від моменту народження дитини. Скаргу треба подавати через адвоката до Крайового Суду. Якщо нешлюбна дитина оскаржить Вас до суду як здогадного батька з метою одержання утримання, зверніться по пораду до адвоката.

Коли Ви маєте нешлюбну дитину, то можете здобути для неї стан шлюбної дитини такими способами:

- аа) оженившись з матір'ю дитини;
- бб) коли, на Ваше подання, президент Крайового Суду оголосить дитину за шлюбну. У поданні Ви маєте заявити, що визнаєте дитину своєю.

Коли Ви є одружений, а Ваша жінка мала дитину від іншого, можете цій дитині дати своє прізвище перед урядовцем громадянського стану, щоб таким способом назовні покрити нешлюбність дитини.

е) Адоптація

(усиновлення, рос. — усыновление).

Ви можете прийняти чужу дитину за свою. Для цього треба звернутись у цій справі до нотаря або до опікунчого суду. Від них Ви довідаєтесь про подробиці, зокрема про передумови адоптації.

ж) Реєстрація (зголошення) в бюрі громадянського стану
(Штандесамт).

На протязі 7 днів після народження дитини треба зголосити про її народження в бюрі громадянського стану. Обов'язані це зробити батько дитини й кожна інша особа, що була при народженні або знає про це з власного відома.

Зголосити треба навіть тоді, коли дитина народилась нежива.

Про смертний випадок мусить зголосити, насамперед, голова родини, а далі власник помешкання, зрештою, кожна особа, що була при смерті або знає про це з власного відома. Невиконання цього припису карається.

II. КАРНЕ ПРАВО

(Штрафрехт, рос. — уголовное право).

Ми не маємо змоги подати всі постанови з карного права. Згадаємо тільки про деякі з них, які, можливо, невідомі Вам з права Вашої країни.

Передусім, запам'ятайте: незнання закону не охороняє Вас перед карою.

Хто вже раз був засуджений, повинен зокрема уникати зробити ще раз карний вчинок, бо поновне його виконання, за певних передумов, карається гостріше. Замах (спроба) на dokonання каригідного вчинку карається легше, але він може бути також покараний так само, як і dokonаний.

Не думайте, що за карні вчинки, заподіяні спільно з іншими особами, карається лагідніше. Навпаки, часто чекає Вас у цьому випадку тяжча кара.

Не мине кара й того, хто навмисно впивається, щоб після в п'яному стані dokonати карних учинків. Карається також і той, хто без наміру, але в п'яному стані допустить карних учинків.

Опір державній владі карається в'язницею. Напр., коли поліцай хоче Вас затримати, Ви не маєте права йому противитись, хочби Ви й були тієї думки, що Ви маєте рацію. Не вдаючись з ним у розмову, Ви виконуйте його наказ. Якщо поліцай діяв незаконно, Ви можете пізніше оскаржити його вчинки, а також домогатись від держави відшкодування.

Той, хто пробуває в подвійному шлюбі, карається в'язницею разом з особою, з якою взяв другий шлюб. Якщо шлюб розторгнено з приводу порушення подружньої вірності, то порушник та співвинний можуть бути покарані в'язницею до 6 місяців.

Слід зокрема підкреслити, що карається розпуста поміж чоловіками.

Високу кару накладається на особу, що допускається вигнання плоду (Абтрайбунг).

Карається також і той, хто постачає вагітній жінці засоби до вигнання плоду або хто їх виготовлює, ре-клямує й поширює.

Карається в'язницею той, хто особу жіночої статі силою або погрозами приневолює до статевих зносин поза шлюбом або той, хто примушує особу жіночої статі до позаподружніх статевих зносин, привівши її перед тим до безвільного або несвідомого стану.

Хто свідомо поб'є іншого або пошкодить його здоров'ю, карається за тілесне пошкодження.

Закон не вимагає, щоб побитий мав наявне скалічення. Досить, наприклад, легкого удару.

За участь у бійці належить кара незалежно від того, чи Ви когось поранили, чи ні.

ЗА ТЯЖКУ КРАДІЖ КАРАЄТЬСЯ ТОГО, хто

- а) викрав богослужбові речі з будинку призначеного для Богослужб;
- б) викрав речі з будинку або обгородженого місця за допомогою влому, входу через недозволений отвір або через розбиття сховів;
- в) dokonує крадежі, вживаючи для відімкнення будинку або входу до обгородженого місця або відімкнення внутрішніх дверей чи сховів підроблених ключів чи іншого знаряддя, непризначеного для звичайного відмикання;
- г) хто на дорозі, вулиці, площі, водному шляху, залізниці, в поштовому будинку й на приналежному до нього подвір'ї, на залізничному двірці, викрадає подорожнім клунки або інші речі, призначені до висилання, відрізаючи або усуваючи прикріплення чи засоби для переховування, або вжи-

ваючи підроблених ключів чи іншого приладдя, не-
призначеного для звичайного відмикання;

- д) якщо злодій або учасник крадежі носить при собі зброю;
- е) краде вночі в заселеному будинкові, до якого вліз або в якому з цим наміром заховався, хочби під час крадежі мешканців не було вдома;
- е) хто має в своєму посіданні або на схові злодійське приладдя або дає його іншому на схов, і був караний за тяжку крадіж, поновну крадіж, грабіж, професійне таємне переховування крадених речей, або за поновне таємне переховання, карається щонайменше тримісячною в'язницею.

Хто приймає на схов злодійське знаряддя для іншого, або передає його іншому й знає або може здогадуватися, що це знаряддя призначене для вжитку при карних діях, карається в'язницею, якщо за цей вчинок, на підставі інших приписів, не загрожує вища кара.

Хто dokonує крадежі насильством або вживаючи погрози, що створює безпосередню небезпеку для здоров'я або життя, карається ув'язненням за грабіж (Рaub).

Хто після виконання злочину або провини дає виконавцеві або співучасникові допомогу, щоб охоронити його від кари, або, щоб йому забезпечити користь з учинку, карається за сприяння грошовою карою або в'язницею.

Хто для власної користи подає допомогу злодієві, той карається як підсобник, якщо злодій:

1. dokonав звичайної крадежі або привласнення, — в'язницею;
2. dokonав тяжкої крадежі або грабежу, — каторжною тюрмою до п'яти років.

Хто для власної користи затаює, продає, приймає в заставу, купує або допомагає спродати іншому речі, про які знає або здогадується, що вони походять з карних учинків, карається як переховник в'язницею.

Хто має статеві зносини, хоч і знає, що він є статево хворий (Гешлехтскранк), карається ув'язненням.

Хто допустився провини проти митних правил (Цольферґеген) буде покараний гривною (штрафом) або в'язницею за пачкарство (контрабанду). Карається також і переховник перепачкованих речей.

III. СУДОПЕРЕВЕДЕННЯ

(справування — Ферфаренрехт,
рос. — судопроизводство).

1. Цивільний процес

(Цівільпроцес, рос. — гражданский процес).

Скарги в цивільних спорах треба подавати до повітових або до крайових судів — (Амтс- і Ландгеріхте). Повітові суди (Амтсгеріхте) є компетентні для правних спорів:

- а) про майновправні претензії (вимоги), вартість яких не перевищує тисячі німецьких марок;
- б) незалежно від вартости спірного предмету;
 - аа) для спорів між власником дому й наймачем, або піднаймачем мешкальних та інших приміщень, або між наймачем і піднаймачем таких приміщень у справах передання, вживання або опорожнення, також затримання речей, які наймач чи піднаймач приніс до винайнятих приміщень;
 - бб) для спорів між подорожніми і власниками готелів, або перевізниками, які постали щодо нічлігу, їжі, перевізного, щодо втрати пошкодження клунків подорожніх і подібних речей;
 - вв) спорів щодо всіх претензій з виплачування утримання, на підставі стосунків шлюбу або споріднення.

Вирок повітового суду можна оскаржувати до Крайового Суду. Оскарження (відклик, Беруфунг) треба подавати впродовж одного місяця від дня одержання вироку, а найпізніше — до п'яти місяців від дня, коли оголошено вирок.

Оскарження в спорах щодо майновоправних претензій (вимог) допускається 50 нм. Незалежно від того, чи Ви є позовником, чи зацікавленим, Вас мусить заступати в Крайовому Суді, як правило, адвокат.

Кожний процес коштує гроші. Розмір оплат (судових і адвокатських) визначається відповідно до розміру предмету спору; наприклад, коли Ви зацікавляли свого боржника щоб повернути 1000 нм., розмір спору виноситься також 1000 нм.

Коли Ви не спроможні заплатити коштів процесу, можете просити про право бідних (Арменрехт). Ви звертаєтесь перед тим до управління громади, в якій живете, й одержуєте посвідку про бідність. Посвідку передаєте судові, а суд рішає, чи визнати за Вами право бідних, відповідно до того, чи Ваш процес має вигляди на успіх, чи ні.

Всі інші чужинці, що живуть у Німеччині, мусять заплатити процесові кошти відразу. Ви, як «чужинець без батьківщини», не є зобов'язаним до того, в розумінні закону з 25. 4. 1951 р. Коли Ви маєте труднощі щодо цього, заявіть рішуче в суді або своєму адвокату, що підлягаєте тому закону.

Коли Вам присудили сплатити гроші іншому, їх можуть стягати з Вашої заробітної платні до певної межі. Ваша місячна платня до 169 нм. (тижнева до 39 нм., денна до 6.50 нм.) не підлягає стягненню. Коли Ваші прибутки перевищують цю квоту, то не підлягають стягненню три десятих надвишки.

Коли Ви даєте утримання Вашій колишній жінці, Вашому родичеві або Вашій нещлюбній дитині, частина надвишки, вільна від стягнення, підвищується для першої особи, що дістає удержання, на дальші дві десятих (2/10), найменше на 39 нм. (9.40 нм. тижнево, 1.60 денно), найвище на 130 нм. місячно (31.20 нм. тижнево, 5.20 нм. денно). За кожну дальшу особу, якій Ви даєте утримання, побільшується вільна від стягнення частина надвишки на одну десятю, найменше — 19.50 нм., місячно, (4.70 нм. тижнево, 80 пф. денно), найвище — 65 нм. місячно, (15.60 нм. тижнево, 2.60 нм. денно).

Вільна від стягнення частина надвишки не може перевищити дев'яти десятих надвишки до 130 нм. і вісім десятих дальшої надвишки.

В окремих тяжких випадках повітовий суд може на Ваше подання, як виняток, залишити з частини Ваших прибутків, що підлягають стягненню, певну частку Вам.

Коли Ви думаєте, що Вам стягають забагато з Ваших заробітків, зверніться до відповідного повітового суду й подайте прохання про обниження. Про ближчі подробиці зможете довідатись в інформаційному бюро повітового суду.

Для членів МСО/ЦВС видано окремі постанови.

2. Карний процес

(Штрафпроцес, рос. — уголовный процесс).

Ви повинні знати про те, що не пізніше за 24 години після Вашого арештування поліцією, Вас мусять привести до слідчого судді (судового слідчого), який вирішує питання про Ваше дальше ув'язнення або звільнення. Коли при поліційному допиті нема доброго перекладача Вашої національності, Ви можете відмовитись від показів (зізнань) і давати їх тільки перед слідчим суддею (судовим слідчим).

Ви маєте право в кожній стадії (частині) процесу дістати пораду адвоката. Повідомте негайно про Вашу справу Український Комітет.

Одноразово з оголошенням присуду Вас повідомляють про правні заходи, яких Ви можете вжити щодо присуду, оскарження й перегляду (Ревізіон). Оскарження (відклик - Беруфунг) Ви мусите внести не пізніше тижня від оголошення присуду усно (з занесенням до протоколу в бюро) або на письмі.

При перегляді Вашої справи Вам треба мати адвоката. Радимо в інших випадках також порадитися в адвоката.

Коли Вас засуджено правосильно, Ви можете відновити процес при наявності особливих умов, а саме:
а) коги подані на судовому переведенні (Гауптферган-

длюнг) документи (Уркунден) були неправдиві або сфальшовані на Вашу невигоду;

- б) коли свідок або фаховий знавець (експерт) при складанні свідчення або експертизи свідомо або з недбалства допустився на Вашу невигоду порушення обов'язку, засвідченого присягою, або склав свідомо фальшиве свідчення без запряження;
- в) коли суддя, присяглий або лавник, що брав участь у вироку, порушив свої службові обов'язки без того, щоб ви дали привід до цього, і через те може бути покараний за це судовим порядком;
- г) коли скасовано цивільноправне рішення (присуд), на яке спирався карний вирок, іншим правосильним присудом;
- д) коли Ви можете подати нові факти або новий доказовий матеріал, які самі собою або в зв'язку з раніше поданими доказами обгрунтовують Ваше виправдання або, при застосуванні лагіднішого карного закону, полегшують кару, або зумовлюють зовсім інше рішення щодо запобіжного засобу й поправи.

3. Переведення (справування) в трудових справах (Арбайтсферфарен).

Коли Ви не зможете за посередництвом фабричної (заводської) ради поладнати спору в ділянці трудових стосунків, Ви мусите вдатись до суду праці й там, шляхом позову, обстоювати Ваші домагання.

В першій інстанції діють т. зв. суди праці (Арбайтсгеріхте), в другій — крайові суди (Ляндесарбайтсгеріхте). Чинність судових органів у справах праці поширюється, в засаді на цивільноправні спори між працедавцями й працівниками щодо умов праці чи винагороди, щодо існування або неіснування договору про працю й навчання, щодо переговорів про встановлення стосунків праці й навчання, або з їх наслідків, а також на цивільноправні спори з недозволених дій, оскільки вони стоять у зв'язку з стосунками праці й навчання.

IV. ПРАВНА ОХОРОНА ЩОДО ПОПЕРЕДЖЕНЬ ПРО ЗВІЛЬНЕННЯ З ПРАЦІ І ДОЗВІЛ НА ПРАЦЮ

(Кіндігунгсшутц і Арбайтсерляубніс, рос. — охорона предупреджения об увольнении и разрешение на труд).

Особливий закон охороняє робітника, який працював довше, як шість місяців, без перерви в одному підприємстві й має не менше 20 років, перед незаконним попередженням про звільнення з праці.

Коли робітник вважає таке попередження за невинправдане, він може протягом тижня заявити протест (Айншпрух) у раді підприємства. Якщо цим шляхом не дійде до порозуміння, то він може протягом трьох тижнів від одержання попередження закласти позов до суду праці.

Звертаємо Вашу увагу на те, що Ви як «чужинець без батьківщини» не потребуєте окремого дозволу на працю (Арбайтсерлаубніс), який мусять мати інші чужинці, згідно з поліційними розпорядженнями щодо чужинців. Відповідне окружне управління має видати Вам, на Ваше подання, посвідку, що Ви є «чужинець без батьківщини» в розумінні закону з 25. 4. 1951 р. Цю посвідку маєте передати Вашому працедавцеві або урядові праці (Арбайтсамт).

Слід ще згадати, що зокрема в усіх спорах щодо винагороди й праці Ви можете звернутись до професійної спілки (Геверкшафтен) про пораду й допомогу, якщо Ви є її членом. В Німеччині є 16 професійних спілок, організованих за галузями, наприклад: промислові професійні спілки металістів, деревообрібників, текстильників, гірників, працівників публічних служб, транспорту й руху, городників, хліборобних і лісових робітників, залізничників, поштовиків тощо.

V. ОХОРОНА САМОДІЯЛЬНИХ МАТЕРІВ

(Шуц дер ервербстетіген Мутер, рос. — охрана самодеятельных матерей).

Працююча мати стоїть під особливою охороною закону з 24. 1. 1952 р. Закон установлює, що вагітну жінку в деяких випадках взагалі не вільно зобов'язувати працювати, а в деяких — тільки в обмеженому розмірі. Їй забезпечена особлива охорона, що має за завдання охороняти вагітну жінку, зокрема перед невіправданим звільненням з праці.

В законі подані постанови щодо часу й винагороди за працю.

Слідкує за виконанням постанов цього закону промисловий нагляд (Гевербеауфзіхтсамт, рос. — промисловый надзор).

У сумнівних випадках зверніться до цієї установи по пораду.

VI. ПОСТАНОВИ ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ ДІТЕЙ І МОЛОДІ

(Арбайтсшудбештімунген фір Кіндер унд Югенд,
рос. — постановлення об охоране труда детей и
молодежи).

Закон забороняє затруднювати працею дітей, що не досягли 14 років. Винятки з цієї заборони є виразно визначені в Законі про охорону молоді (Югендшудгезец, рос. — Закон об охоране молодежи). Інформації щодо подробиць можете дістати в промисловому нагляді, який існує в кожній громаді.

Для молодих працівників 14-18 років підприємець мусить визначити час, коли вони мають ходити до фахової школи. Про права і обов'язки можете довідатись в промисловому нагляді.

VII. СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ (страхувня)

(Соціальферзіхерунг, рос. — социальное страхование).

Для Вас дуже важливо обізнатись з основними засадами соціального (суспільного) забезпечення й допомоги безробітним. Ці державні установи забезпечують Вам допомогу в разі потреби. Соціальне забезпечення базується на законному примусі й тому охоплює всіх осіб, які йому законно підлягають. Навіть тоді, коли підприємець занедбав обов'язок застрахувати (забезпечити) робітника, воно є дійсним для робітника. Соціальне забезпечення охоплює всіх працюючих осіб, без огляду на їх громадянство, расу й ін. Є такі роди соціального забезпечення (страхування):

1. **Забезпечення на випадок хвороби;**
2. **рентове забезпечення:**
 - а) для робітників;
 - б) для службовців;
3. **забезпечення від пещасливого випадку;**
4. **Особливі постанови щодо правного стану гірничих організацій, які тут окремо не обговорюємо, а відсилаємо Вас до інформації в самих гірничих організаціях.**

1. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ (СТРАХУВАННЯ) НА ВИПАДОК ХВОРОБИ

(Кранкенферзіхерунг, рос. — страхование на случай болезни).

а) Обов'язок забезпечення (страхування).

Кожний робітник, підмайстер (челядник) домашній помічник, служниця (служанка), учень або моряк, під-

лягає обов'язковому страхуванню (забезпеченню) незалежно від розміру його винагороди за працю. Службовці й деякі групи самостійних працівників (наприклад, учителі, виховники, музики, артисти, повитухи і т. ін.) також зобов'язані страхуватись (забезпечуватись), якщо постійна заробітня платня не перевищує 6.000 нм. річно.

Передумовою забезпечення (страхування) несамостійних робітників-працівників, за винятком учнів, є праця за винагороду. Обов'язковому забезпеченню на випадок недуги підлягають також ті робітники, які виконують працю за утримання (безплатні).

Вільним від забезпечення (страхування) є той, хто виконує тимчасову, тобто принагідну, або незначну роботу, а також член подружжя, що працює в підприємстві другого члена подружжя (жінка в чоловіка і навпаки).

Забезпеченню (страхуванню) на випадок недуги в рамках особливого забезпечення (страхування) підлягає той, хто дістає інвалідну ренту або ренту службовця, або гірничу ренту. Коли Ви виконуєте певну працю й маєте право одержувати інвалідну або вдовину ренту з інвалідного забезпечення, вислугу (емеритуру), або вдовину ренту з забезпечення (страхування) для службовців, повну гірничу ренту або вдовину ренту з інвалідного забезпечення (страхування) і забезпечення (страхування) для службовців, якщо жінка досягла 65 років, Ви підлягаєте страхуванню (забезпеченню), проте Ви звільнені від вплачування вкладок (внесків). Безробітного страхує (забезпечує) Арбайтсамт, поки безробітний одержує допомогу для безробітних, або допомогу від опіки над безробітними (Арбайтсльозенфірзоргеунтерштютцунг). Це забезпечення (страхування) переводить відповідна загальна місцева каса хворих (АОК), у районі якої виплачується допомогу для безробітних.

Про подробиці щодо обов'язкового страхування (забезпечення) можете довідатися в кожній касі хворих (Кранкенкассе) або в страховому бюро (бюро для справ забезпечення — Ферзіхерунгсамт).

б) Дальше (продовжене) страхування (забезпечення)
(Вайтерферзіхерунг, рос. — продленное страхование)

Після закінчення часу (терміну) обов'язкового страхування (забезпечення) Ви можете на протязі трьох тижнів після закінчення часу обов'язкового страхування (забезпечення) застрахувати (забезпечити) себе далі добровільно, якщо Ви протягом останніх 12 місяців були застраховані (забезпечені) щонайменше 26 тижнів, або впродовж 6 тижнів безпосередньо перед закінченням обов'язкового забезпечення.

Овдовілий або розлучений член подружжя має право продовжити для себе страхування (забезпечення) другого члена подружжя, примусово або добровільно застрахованого (забезпеченого).

Подання на дальше забезпечення треба скласти протягом 3 тижнів після припинення обов'язкового страхування (забезпечення). Проте, хто протягом першого тижня не клопотатиметься про продовження страхування (забезпечення), той не має права на допомогу на випадок хвороби, якщо така трапиться на другому або третьому тижні.

Добровільне страхування вигасає, якщо Ви не заплатите двох чергових внесків в дні, встановлені касою хворих для їх сплати, й коли від першого з тих днів минуло щонайменше 4 тижні.

в) Добровільне забезпечення

(Страховання — Фрайвіліге Ферзіхерунг, рос. — добровольная страховка).

Можете добровільно застрахуватись у касі хворих, коли Ваші прибутки не перевищують 6.000 нм. річно, і коли Ви:

- аа) як робітник або службовець не підлягаєте обов'язковому страхуванню (забезпеченню);
- бб) працюєте в підприємстві як свояк працедавця без оформлених трудових стосунків і без винагороди;

вв) як самостійний працівник або підприємець, й Вашому підприємстві не працює ніхто, або працює щонайбільше двоє осіб, що підлягають обов'язковому страхуванню (забезпеченню).

г) Початок обов'язкового страхування (забезпечення)
(Бегін дер Мітглідшафт).

Чинність обов'язкового страхування (забезпечення) починається з дня початку праці. Для осіб, що мають право на обов'язкове страхування (забезпечення) — з дня вступу до каси хворих, а непостійних працівників — з дня внесення їх до окремого списку.

д) Кінець обов'язкового забезпечення (страхування)
(Енде дер пфліхтмітглідшафт, рос. — кінець строка обов'язкової страховки).

Чинність обов'язкового страхування (забезпечення) кінчиться:

аа) з припиненням праці;

бб) з кінцем місяця, в якому працівник заробляє більше, ніж 500 нм. місячно;

вв) з переходом до іншої каси хворих.

Нездібні до праці залишаються застрахованими (забезпеченими), поки каса має платити їм грошову допомогу на випадок хвороби, або поки зобов'язана сплачувати догляд у лікарні.

е) Вкладки (внески)

(Байтреге, рос. — членские взносы).

При страхуванні на випадок недуги Ви зобов'язані платити тільки половину страхового внеску, другу половину платить підприємець. За тих, хто має інвалідне страхування (забезпечення) або страхування для службовців, вкладки сплачують ті, хто зобов'язаний страхувати на рентове забезпечення (Рентенферзоргунгстрегер — Рентенферзіхерунгстрегер) до каси хворих. Застраховані (забезпечені) самостійні працівники, застраховані продовженим страхуванням (забезпеченням), добровільно самозастраховані (самозабезпечені) мусять платити вкладки з власних прибутків.

е) Роди страхових зобов'язань каси хворих

(Ді Лайстунген дер Кранкенферзіхерунг, рос. — види страхових обов'язательств больничной кассы).

Каса хворих подає такі роди допомоги:

1. Допомогу при недужі.
2. Тижневу пологову допомогу.
3. Грошову допомогу на випадок смерті.

Треба відрізнити нормальні роди зобов'язань каси хворих в кожньому випадкові від додаткових, які деякі каси хворих можуть, але не мусять, виконати. Про додаткові зобов'язання каси хворих не будемо говорити.

Зasadничо існує претензія на виконання нормального зобов'язання лише тоді, коли випадок (недуга) постав підчас членства забезпеченого в касі хворих.

1. Допомога при недужі (Кранкенгельд — поміць по болезни)

Основним видом страхової допомоги каси хворих є допомога недужим. Вона повстає від самого початку недуги, як опіка над хворими, наприклад, лікарський огляд, забезпечення ліками, окулярами, бандажами та іншими засобами. На більші лікарські допомогів засоби визначається певний додаток (добавок). При одержанні ліків, лікарських зміцнюючих засобів, застрахований (забезпечений) має заплатити 50 пфенігів за кожний рецепт (припис ліків). Оплата за штучні зуби — відповідно до вказівок окремих кас хворих.

Коли застрахований (забезпечений) перестав підпадати обов'язковому страхуванню (забезпеченню) від хвороби, страхова опіка над ним кінчається найпізніше за 26 тижнів після закінчення часу обов'язкового страхування (забезпечення).

Від 4. дня непрацездатности каса хворих визнає за хворим право на грошову допомогу для хворих (Кранкенгельд) у розмірі половини основної винагороди на протязі останніх 26 тижнів. Коли після того, на підставі висновку лікарів, є вигляди, що хворий уне-

довзі буде знову працездатним, каса хворих може продовжити виплату допомоги аж до повного видужання.

Право на допомогу переривається, якщо хворий на протязі 3 днів не зголосить у касі хворих своєї непрацездатности, до часу зголошення хвороби. Застрахований (забезпечений) зобов'язаний сам зголосити свою непрацездатність. Він відповідає за своєчасне зголошення також і тоді, коли хтонебудь інший, наприклад, підприємець або лікар заявив готовість подати за нього зголошення касі хворих.

Каса хворих може, замість грошової допомоги й амбулаторного лікування, визнати за хворим право на лікування в лікарні на тих самих умовах і в тому ж розмірі, як при виплаті грошової допомоги для хворих.

Члени родини, яких застрахований (забезпечений) цілком або переважно утримував, одержують під час опіки над ним через хворобу допомогу для провадження домашнього господарювання (Гаусгельд). Вона не може перевищувати грошової допомоги для хворих (Кранкенгельд). Хворі, які не мають права на допомогу, одержують у лікарні грошову допомогу на дрібні видатки (Ташенгельд).

2. Тижнева пологова допомога

(Вохенгільфе, рос. — недельная помощь при родах).

Застраховані (забезпечені) працюючі жінки мають право на тижневу пологову допомогу, коли вони протягом останніх двох років були застраховані (забезпечені) щонайменше протягом десяти місяців, з чого в останньому році — щонайменше 6 місяців.

Тижневу допомогу дається в таких виглядах:

- аа) допомога при породі (пологах), ліки й менші допомогіві засоби, а також потрібний лікарський догляд;
- бб) одноразовий додаток до інших коштів пологів у розмірі 10 нм. Коли пологів не було, виплачується 10 нм. за тяготи під час вагітности;

вв) тижневу грошову допомогу (Вохенгельд, рос. — недельное денежное пособие) у розмірі допомоги хворим (Кранкенгельд) та щонайменше 50 пфенігів денно впродовж 4 тижнів перед і 6 тижнів після пологів;

гг) Грошова допомога годуючій матері (Штільгельд, рос. — пособие кормящей матери), що годує немовля, в розмірі половини тижневої грошової допомоги (Вохенгельд) та щонайменше 50 пфенігів денно протягом 26 тижнів по пологах.

Охорону материнства обговорено при поясненні закону про цю охорону.

3. Грошова допомога на випадок смерти (Штербегельд, рос. — денежное пособие в случае смерти).

Грошова допомога на випадок смерти забезпеченого голови родини дорівнюється 20-разовій основній винагороді (Грундльон) та найменше 50 нм.

Членам родини визначається, на їхнє подання, такі роди допомоги:

1. для родини;
2. родинна тижнева допомога;
3. грошова допомога на випадок смерти одного з членів родини.

Д о 1 :

Застрахований (забезпечений) дістає допомогу для родин на другого члена подружжя на випадок його недуги й на дітей, яких він утримує, лікарське опікування, додаток на ліки й на інші лікувальні засоби. Цих родів допомоги він не одержує, коли жінка й діти мають інше законне право на опіку під час недуги. Крім того, члени родини застрахованого (забезпеченого) можуть користатись з лікування в лікарні й одержувати додаток на дрібні витрати.

Д о 2 :

Тижнева допомога для членів родини.
(Фаміліенвохенгельд, рос. — недельное семейное пособие).

Право на це мають дружина й ті доньки, пасербиці (падчірки) й удочерені (Штіф- унд пфлегетехтер), які живуть у домашній спільноті з застрахованим (забезпеченим). Роди допомоги ті самі, що й при тижневій пологовій допомозі (Вохенгільфе) для працюючої жінки, за винятком тижневої грошової допомоги (Вохенгельд), яку, проте, обчислюється в 50 пфенігів денно, та за винятком грошової допомоги годуючій матері (кормленці, Штільгельд), яку обчислюється в 25 пфенігів денно.

До 3:

Грошову допомогу на випадок смерті члена подружжя, або дитини, або одного з родичів, які жили з застрахованим (забезпеченим) у домашній спільноті й були переважно на його утриманні, одержує голова родини. Допомога дорівнюється половині грошової допомоги на випадок смерті застрахованого (забезпеченого) — (Мітглідсштербегельд), але не менше, як 50 нм.

ж) Як виглядає лікарська опіка

(Ерцтліхе Бегандлюнг, рос. — лечение).

Лікарську опіку виконують допущені до праці в касах хворих лікарі, зубні лікарі й дентисти. За користання з допомоги лікарів, які не приналежать до каси хворих, коштів не повертається, хіба що зайшов наглий випадок.

При користанні з допомоги лікаря маєте подати йому лікувальний листок (Кранкеншайн), який дає підприємець або каса хворих. У наглих випадках маєте подати лікареві листок протягом 3 днів. Якщо цього не зробите, лікар має право вважати Вас приватним пацієнтом і жадати від Вас за свою працю відповідної заплати. Маєте право обрати собі одного з допущених лікарів. Змінити лікаря під час недуги можете тільки за згодою каси хворих, за винятком передання Вашої особи іншому лікареві для дальшого лікування (наприклад, лікар внутрішніх недуг передає Вас спеціалістові сердечних недуг).

Забезпечення ліками, лікувальними засобами, допоміжними засобами, штучними зубами (Артценайен, Гайльмітель, Гільфсмітель, Цанерзац, рос. — обеспечение лекарствами, вспомогательными средствами, искусственными зубами).

Визначені Вам лікарем ліки можете діставати в усіх допущених аптеках, а лікувальні допомогові засоби — в допущених постачальників (Ліферантен).

Щоб одержати окуляри, бандажі й інші лікувальні засоби, Ви мусите мати попередній дозвіл каси хворих. Ортопедичні допомогові засоби й штучні зуби (протези) можете дістати на підставі Вашого попереднього прохання в справі визнання додатку (рос. — прибавка). До прохання маєте долучити кошторис.

К) Лікування в лікарні

(Кранкенгаузбегандлунг, рос. — лечение в больнице).

Якщо Ви хочете лікуватися в лікарні, Ви мусите перед тим подбати про дозвіл каси хворих. У наглих випадках можна подати дозвіл додатково, але якнайскорше.

2. Рентове страхування (забезпечення)

(Рентенферзіхерунг, рос. — пенсионное страхование).

а) Загальні зауваження.

Рентове страхування (забезпечення) для робітників (інвалідне забезпечення) і рентове стахування для службовців охороняє застрахованого (забезпеченого) на старість і на випадок інвалідности, а також непрацездатности. Йому призначене також додаткове забезпечення на випадок хвороби. Після смерти застрахованого (забезпеченого) ренту одержує його вдова аж до її смерти або до часу її нового одруження, а також його діти до 18 років. Коли застрахований (забезпечений) платив добровільно вищі внески, розмір ренти збільшується.

Поради в справах рент дає безплатно правне страхове бюро або страхові контори (Ляндесферзіхерунгсан-

штальт — Ферзіхерунгсамт), заклади для справ за-
безпечення (рос. — страховые конторы).

б) Обов'язкове страхування

(Ферзіхерунгспфліхт, рос. — обязательное стра-
хование).

Кожний робітник підлягає інвалідному страхуванню
(забезпеченню). Кожний службовець — страхуванню
(забезпеченню) для службовців, коли він заробляє не
більше, як 9,000 нм. річно.

Кожний самостійний ремісник вписується до ремісни-
чого списку (Гандверкерролле, рос. — ремесленный ре-
гистр) і підлягає страхуванню (забезпеченню) для
службовців, якщо він, на підставі достатнього забезпе-
чення на прожиття, не звільнений від обов'язкового
страхування (забезпечення). Робітники й службовці,
заняті в гірничій промисловості, підлягають страху-
ванню (забезпеченню) для гірників.

в) Продовження страхування

(Вайтерферзіхерунг, рос. — продленное страхова-
ние).

Кожний робітник, службовець, самостійний ремісник,
гірник, який покидає свою попередню працю, має
право продовжити страхування (забезпечення) в за-
кладі, де був перед цим застрахований (забезпечений),
якщо він сплатив щонайменше 26-тижневий або 6 мі-
сячний внесок.

**г) Передумови страхових забезпечень (попередня
сплата).**

(Ляйстунгсфораузенцунген, рос. — предваритель-
ные взносы).

аа) Попередній час (час очікування)

(Вартецайт, рос. — предварительный период).

Забезпечення за основним страхуванням (забезпе-
ченням) залежать від попередньої сплати. Інвалідне
рентове забезпечення потребує сплати щонайменше
60 місячних, або 260 тижневих внесків. У нещасливих
випадках на праці або в наслідок виконання військово-

вої служби за застрахованим (забезпеченим) визнається право на ренту незалежно від виконання вимоги щодо повної попередньої сплати внесків. Досить, коли сплачено бодай один внесок. Попередня сплата внесків при старечій інвалідній ренті за вислугу (Альтерсгельд) дорівнюється 180 місячним або 780 тижневим внескам.

До попереднього часу (Вартецайт) враховується без обов'язку сплачувати вкладки, як т. зв. «замінний час» (Ерзаццайт), т. е. час військової служби й служби праці (Арбайтсдінст). Страхова установа може зменшити кількість внесків після лікарського огляду й сплачення відповідного покриття в грошах.

бб) Чергові сплати (річна квота)

(Анвартшафт, рос. — годичная квота).

Застрахований (забезпечений) мусить сплатити річну квоту, тобто він мусить оплатити щонайменше 26 тижневих внесків кожного року.

Винятково втримується тривалість черги без обов'язку сплати поточних внесків при вкладках, сплачених до 21. 12. 1948 (сумарно), і якщо страховий випадок має місце після 1. 1. 1949.

Крім того, для втримання черги важливим є «замінний час» та час, протягом якого застрахований (забезпечений):

1. був непрацездатним через недугу, вагітність, післяпологовий відпочинок (Вохенбет, рос. — послеродовой отдых), або під час видужання (відпочинку після хвороби) і може це довести;
2. одержував допомогу для безробітних, допомогу з опікування над безробітним (Арбайтсlosenfürsorgeunterstützung) або допомогу від добродійних установ (Вольфарт);
3. одержував допомогу для членів родини, оскільки працевідношення не перестало існувати, і тому треба було за цей час платити внески.

Внески, сплачені на інвалідне й гірниче (шахтарське) забезпечення й на забезпечення службовців, при обчис-

ленні попередніх і чергових сплат, зараховується разом, якщо одні й другі не були сплачені разом одночасно. Тривалість утримується, як виняток, також тоді, коли протягом цього часу від початку страхування (забезпечення) аж до самого випадку сплачено половину внесків, але тільки в разі інвалідності, смерті, досягнення 65 року життя, або при поданні на визначення інвалідної старечої ренти (вислуги для старих — Альтерсругегельд).

д) Страхові документи

(Ферзіхерунгсунтерлаген).

Від 1. 8. 1942 р. підприємець стверджує одержання від застрахованого (забезпеченого) внесків на т. зв. посвідці сплат (квиток, Квітунгскарте). Продовжувачі страхування (забезпечення), самостійні працівники, самозастраховані (самозабезпечені) ремісники й інші наліплюють на посвідках контрольні марки.

Посвідки сплат інвалідного страхування (забезпечення) й страхування для службовців видають і вимінюють страхові бюро (установи для справ забезпечення), громадські управління, каси хворих і т. ін. Марки можна дістати на пошті.

Зберігайте старанно всі розрахункові посвідки, посвідки про т. зв. «замінний час» (Недугу, безробіття, військову службу, полон) та всяке листування в справах страхування (забезпечення). Ці посвідки є найкращим доказовим матеріалом, коли Ви клопотатиметесь про ренту.

е) Роди страхового забезпечення

(Ляйстунген).

Рентове страхування (забезпечення) визначає, на підставі попереднього подання застрахованого (забезпеченого), такі роду рент:

аа) інвалідну ренту для старих або вислугу для старих (Альтерсінваліденренте, або Ругегельд, рос. — инвалидная рента для стариков) незалежно від статі, працездатності й роду праці осіб, що досягли 65 років;

бб) інвалідну ренту через інвалідність;

вв) вислугу (пенсію) через нездатність виконувати фахову працю (Беруфсунфегігкайт), якщо нездатність дальшої кваліфікації або кваліфікаційної групи дорівнюється, щонайменше, 50 відсоткам.

На випадок смерти застрахованого (забезпеченого) визначається також ренту членам родини на підставі їхнього подання.

По смерті застрахованого (забезпеченого) вдові належить вдовина рента (Вітвенренте) незалежно від її віку й працездатности. Коли вона одружилась удруге після 31. 5. 1949 р., їй належить одноразовий вдовиний розрахунок (Вітвенабфіндунг).

Як виняток, визначається ренту вдівцеві по його померлій жінці, коли він є непрацездатний і матеріально неспроможний.

По смерті батька або матері дітям до 18 років визначається сирітську ренту. Як виняток, сирітську ренту по смерті застрахованої (забезпеченої) матері одержують також діти при наявності пережилого матір батька.

Право на лікування визначається за застрахованим (забезпеченим), а частково за членами його родини, коли їм загрожує інвалідність або з метою вилікувати наявну вже інвалідність.

До послуг застрахованим (забезпеченим) у Союзній Республіці є кількасот лікувальних закладів — санаторій і курортів, з 25.000 ліжками. Широко організовано заходи боротьби з пошесними недугами, зокрема з сухотами (туберкульоз). Визначаються також додатки на вставлення штучних зубів, на протези й лікувальні засоби. Завдяки рентовому страхуванню (забезпеченню) від недуги (Рентенкранкенферзіхерунг) рентівник і його родина одержують під час недуги різні роди допомоги каси хворих, за винятком грошової допомоги (отже, не дістає грошової допомоги на випадок недуги, на провадження домашнього господарства й на дрібні видатки — Кранкеныельд, Гаузгельд, Ташенгельд). Розмір ренти залежить від розміру сплачених внесків. Найменше він дорівнюється 50 нм. для застрахованого (забезпеченого), 40 нм. — для вдови, і 30 нм. — для кожної дитини.

3. Страхування (забезпечення) від нещасливих випадків

(Унфальсферзіхерунґ, рос. — страхование от несчастных случаев).

а) Загальні ностанови.

Страхування від нещасливих випадків — це законне забезпечення зайнятого в ремеслі, промислі, торгівлі й хліборобстві населення від нещасливих випадків при професійних недугах. Фахові об'єднання (Беруфсгеноссеншафтен, рос. — профессиональные об'єдинення) стверджують випадки й визнають потребу в страховій допомозі.

Кошти на покриття допомоги за страхуванням від випадків покривають виключно підприємці. Таким способом вони звільняються від цивільноправної поруки (гарантії) щодо застрахованого (забезпеченого), який не завинив випадку, та його рідні.

Підприємець зобов'язаний зголосити фаховому об'єднанню кожний випадок на праці, в наслідок якого застрахований (забезпечений) був убитий або цілком чи частково став непрацездатним на час, довший, як 3 дні. Зголошення треба подати на окремому формулярі, який можна дістати в громадському управлінні, зараз же або не пізніше трьох днів після того, як він довідався про випадок. Застрахований (забезпечений) також мусить якнайскорше повідомити про випадок свого підприємця, щоб забезпечити себе перед некорисними правними наслідками.

Потерпілий якнайскорше, в усякому разі, не пізніше 2 років після випадку мусить подати свою претензію на відшкодування до відповідного фахового об'єднання або до страхової управи. Цим він свідчить, що жадає від фахового об'єднання відшкодування за нещасливий випадок.

Коли застрахований (забезпечений) не одержав на своє зголошення протягом довшого часу відповіді від фахового об'єднання, він повинен ще раз усно або на письмі вдатись до нього в справі відшкодування.

Коли потерпілий занедбав час зажадати відшкодування протягом двох років, він може подати свою вимогу після закінчення речення (терміну), але тоді він мусить довести, що постали нові некорисні наслідки через ушкодження або наявні наслідки погіршились, або що незалежні від його волі обставини не дозволили йому зголосити вимогу про відшкодування.

Вимогу треба подати протягом трьох місяців від часу, коли нові наслідки випадку або істотні погіршення ушкодження вийшли на яв або коли відпала перешкода.

б) Коло забезпечених осіб

(Крайз дер Ферзіхертен Перзонен, рос. — круг застрахованих лиц).

Від нещасливих випадків на праці застрахованими (забезпеченими) є такі особи:

- аа) Всі заняті на підставі угод (умов) про працю, службу або навчання;
- бб) Всі заняті в установах охорони здоров'я й у добродійних установах;
- вв) особи, які без правного обов'язку рятують іншим життя, допомагають при нещасливих випадках, у спільній небезпеці або в біді, жертвують своєю кров'ю з метою переливання, подають допомогу державним урядовцям на їх службовий заклик, наприклад, при переслідуванні й затриманні підозрілих осіб, або особисто допомагають при обороні від протизаконних нападів;
- гг) артисти, актори, мистці, на підставі угоди;
- дд) торгівці, ремісники й халупники (Гаймарбайтер);
- ее) особи, застраховані (забезпечені) від нещасливих випадків у хліборобстві, а також підприємці і їх жінки;
- ес) особи, застраховані (забезпечені) на підставі визначень від «аа» до «ее», хочби це й було тільки тимчасово;
- жж) учні й почесні вчителі під час фахового навчання.

в) Нещасливий випадок на праці

(Арбайтсунфаль, рос. — несчастный случай на работе).

Нещасливий випадок на праці — це подія, з якою закон тісно зв'язує страхову допомогу від нещасливих випадків. Випадок на праці, згідно з законом, — це нагла (несподівана) подія під час одної робітної зміни, яка була причиною тілесного пошкодження й перебуває в причиновому зв'язку з застрахованою (забезпеченою) діяльністю (працею).

Від нещасливого випадку на праці треба відрізнити професійну недугу (Беруфскранкгайт), шкідливі наслідки якої для застрахованого (забезпеченого) поширюються поза час тривання робочої зміни.

Не всі професійні недуги, професійні пошкодження, як це думають деякі застраховані (забезпечені), дають право на відшкодування. Лише ті професійні недуги й пошкодження, які закон виразно визначає, дають таке право.

Не буде нещасливим випадком на праці, який давав би право на відшкодування, якщо він, будучи пов'язаним з підприємством і діяльністю застрахованого (забезпеченого), не був, проте, наслідком впливу останніх, бо недуга постала з цілком іншої причини (наприклад, через схильність до недуги) і її зауважено принагідно під час праці в підприємстві.

Тому не підлягають відшкодуванню пропуклина (гила — Вандшаден), артеріосклероз та інші подібні хвороби, хібащо стан хвороби через нещасливий випадок поважно погіршився.

Коли потерпілий зазнав шкоди при виконванні своєї приватної праці в підприємстві, відшкодування йому не належить.

Відшкодуванню підлягають також випадки по дорозі до підприємства, місця праці й навчання й назад, або при зберіганні, перевезенні й утримуванні в доброму стані або відновленні робочого приладдя, й ці випадки

пов'язані з діяльністю застрахованого (забезпеченого). Умисно викликані випадки не дають права на відшкодування.

г) Страхові дії

(Роди забезпечення).

Фахові об'єднання, як страхувальники (носії функцій забезпечення) від нещасливих випадків, зобов'язуються до виконання таких страхових дій (родів забезпечення):

аа) догляд під час недуги;

бб) фахова опіка;

вв) сплачування ренти або грошової допомоги для хворих, сплачування грошової допомоги для родини за час непрацездатности;

гг) подання грошової допомоги на випадок смерти;

дд) сплачування одноразової винагороди (відплати).

До аа):

опікування, під час недуги полягає в лікарському обслуговуванні, забезпеченні ліками й іншими лікувальними засобами, постачанні протезів, ортопедичних та інших лікувальних засобів, які злагіднюють наслідки випадку під час лікування недуги.

До бб):

Фахова опіка має за завдання:

1. неповну працездатність потерпілого довести через лікування до повної фахової працездатности, щоб він був у стані відновити свою фахову діяльність;
2. перепідготувати його до нового фаху, коли потерпілий через випадок не може працювати за своєю попередньою кваліфікацією повною мірою;
3. подбати для нього нове місце праці.

До вв):

Ренти й інші грошові роди допомоги.

Рента з промислового страхування (забезпечення) обраховується відповідно до заробітку потерпілого за

останній рік перед випадком, або коли для застрахованого (забезпеченого) вигідніше, в розмірі 300 разового пересічного заробітку за повний день праці, проте не більше як 7.200 нм.

В сільському господарстві зобов'язують при страхуванні (забезпеченні) від випадків пересічні річні заробітку, які встановлюються що 4 роки для підприємця й робітника.

Господар може подбати про додаткове забезпечення своїх робітників вищою рентою.

Коли потерпілий під час нещасливого випадку відбував ще професійне або учнівське навчання, він одержує ренту в розмірі заробітку, який належав би йому по закінченні навчання. Йому пізніше не визначається підвишки, загальноновстановленої з досягненням певного віку й довготи професійної праці, і яку потерпілий дістав би ймовірно щойно по досягненні 30. року життя.

Коли потерпілий не мав ще під час нещасливого випадку 21 року, йому визначається ренту повнолітнього, якщо це для нього вигідніше.

Для визначення потрібно таке:

Потерпілий, непрацездатність якого не тривала довше як 13 тижнів, одержує під час непрацездатности, замість ренти, грошову допомогу, належну при нещасливому випадкові, якщо він не дістає допомоги для хворих або платні від підприємства.

Застраховані (забезпечені) на випадок недуги потерпілі, в яких часткова непрацездатність триває довше, як 13 тижнів, й дорівнюється щонайменше 20 відсоткам, дістають ренту, коли каса хворих перестав платити їм допомогу. Незастраховані (незабезпечені) одержують ренту від дня випадку.

В сільськогосподарському страхуванні (забезпеченні) від нещасливого випадку підприємець і його члени родини мають право на страхову допомогу лише від 14. тижня після випадку.

Коли застрахований (забезпечений) перебуває в лікарні, він не одержує жодної допомоги, крім денного додатку в розмірі 1/20 річного заробітку, щонайменше 65 пфенігів денно. Його родина одержує грошову допомогу в розмірі ренти, визначуваної на випадок смерті застрахованого (забезпеченого). В разі потреби фахове об'єднання може надати, крім цих виплат, ще особливу допомогу, як добровільну виплату.

При повній непрацездатності визначається повну ренту в розмірі 2/3 річного заробітку, при частковій непрацездатності — частину ренти, відповідно до ступеню працездатності. В засаді виплачується потерпілому ренту, коли його заробіток зменшився через нещасливий випадок на одну п'яту (20 відсотків). При пошкодженні, що приносить зменшення заробітку, менше від 20 відсотків, потерпілий не має права вимагати відшкодування.

Іноді сплачується ренту при меншій, як на 20 відсотків, але не меншій на 10 відс. втраті працездатності, якщо потерпілий мав після першого ще один або більше нещасливих випадків.

Якщо пошкодований не одержав ренти за один або більше попередніх нещасливих випадків, може жадати признання ренти за пізніший нещасливий випадок у розмірі повного відшкодування.

Коли з часом наслідки нещасливих випадків погіршили стан працездатності, потерпілий може домагатись підвищення ренти, якщо він її ще одержує. Якщо ренту йому відібрано, він має клопотатись про її повернення. Треба поспішати з такими поданнями, бо підвишку, як і поновлення ренти, визначається протягом одного року від часу подання прохання до фахового об'єднання. Інакше розмір ренти обраховується не на підставі справжнього пошкодження, зазнаного потерпілим у наслідок нещасливого випадку з його фаху, але виключно на підставі зменшення його заробітку на загальному ринку праці.

Фахові об'єднання не платять відшкодування за зазначені страждання, звороту за господарську шкоду,

наприклад, за одяг та інші речі, або зменшення виглядів щодо фаху, або шлюбу. Питання, чи потерпілому належаться через особливі пошкодження, які фахові об'єднання не зобов'язані покривати, також претензії проти інших установ або приватних осіб, не може бути вирішене шляхом переведення (справування) в справи забезпечення від нещасного випадку. Ці справи зобов'язують цивільні або карні суди, або суди в справах праці.

Важко пошкоджені (Шверферлецте), рента яких, або, рента при страхуванні (забезпеченні) від нещасливих випадків дорівнюється, щонайменше, 50 відсоткам річних прибутків, одержують, крім ренти, ще додатки на дітей (до 18 років) у розмірі 1/10 ренти. Проте, рента разом з додатками не може перевищувати річного заробітку.

Сплата ренти зупиняється на час відбування потерпілим кари у в'язниці (більше, як один місяць) або перебування його в ув'язненні під слідством. Його родина, що живе в тутешній країні, одержує те, що вона мала б на випадок смерти потерпілого.

Коли застрахований (забезпечений) під час випадку був зовсім непрацездатним, він має право лише на догляд над хворими, замість ренти.

До г):

Якщо нещасливий випадок спричинив смерть застрахованого (забезпеченого), то виплачується такі роди страхового забезпечення:

1. грошова допомога на випадок смерти особам, які влаштували померлому похорон, у розмірі 1/5 річного прибутку, щонайменше, 100 нм., надвишку виплачується родині;
2. рента для родини. Досмертна рента вдові або рента до часу нового одруження в розмірі 1/5 річного заробітку померлого. Коли вдова втратила половину працездатності, щонайменше, через три місяці, або досягла 60 років, вона одержує 2/5 річного заробітку. Коли вона вийшла заміж,

вона одержує допомогу в розмірі $3/5$ річного заробітку померлого.

Кожна дитина одержує до 18 років ренту в розмірі $1/5$ річного заробітку померлого.

Незаможний вдівець одержує по смерті своєї дружини ренту в розмірі $2/5$ річного заробітку своєї дружини дожиттєво або до часу нового одруження, якщо померла жінка давала йому з свого заробітку повне або достатнє утримання.

Батьки й діди, яких застрахований (забезпечений) утримував з свого заробітку, одержують разом одну п'яту заробітку застрахованого (забезпеченого).

Рента всіх членів родини, пережилих померлого, не може перевищувати $4/5$ його заробітку.

Вдова тяжко пошкодженого не має права на ренту, коли нещасливий випадок не був причиною його смерті. Вона одержить лише одноразову вдовину допомогу в розмірі $2/5$ річного заробітку померлого.

До дд):

Ренту скалічених, у розмірі не більшому, як $1/4$ повної ренти, можна, за згодою потерпілого, сплатити відповідним капіталом, що дорівнює одній повній річній ренті, якщо минуло 2 роки від випадку.

На подання потерпілого дозволяється сплачувати вищі ренти капіталом для набуття нерухомостей, або для господарського зміцнення своїх, уже наявних нерухомостей, які потерпілий посідає, в розумінні розпорядження з 16. 2. 1928 р. (Райхсгезецблят I, стор. 22). Фахові об'єднання можуть після закінчення лікування сплатити одноразово тимчасову ренту без згоди застрахованого (забезпеченого) загальною квотою в розмірі передбаченої рентової претензії.

Після одноразової винагороди потерпілий не втрачає права на майбутнє лікування й фахову опіку.

Коли стан здоров'я потерпілого, який одержав одноразову винагороду, погіршав, він має тоді право жа-

дати нової ренти. Від нової ренти відраховується квота, яка була підставою обчислення одноразової винагороди за попередню ренту.

Потерпілі, які мають право на ренту й живуть постійно за кордоном, можуть одержати винагороду, відправу навіть без їх згоди, в розмірі, який відповідає свідченням фахових об'єднань. Одержавши винагороду, потерпілий утрачає всі права щодо своїх вимог до фахових об'єднань.

УШ. ПУБЛІЧНА ОПІКА

(ефентліхе фірзорге, — рос. общественное призрение)
Коли населенням, що працює, опікуюються органи соціального забезпечення, то про людей, які є цілковито без засобів і назагал є непрацездатні, дбає Публічна Опіка. Велика кількість старих і немічних позбавлених батьківщини німців і чужинців перебуває під її охороною. І саме піклування цими особами робить Публічну Опіку так важливою установою. Поза тим вона охоплює всі групи інших осіб, що потребують допомоги, і включається всюди там, де вже ніхто не турбується людьми, які є в нужді або загрожені лихом. Ви можете сподіватись на допомогу від Публічної Опіки, якщо Ви є матеріально незабезпеченим, і не одержуєте ніякої винагороди або будьякої допомоги.

За такого, що потребує допомоги, вважається, на думку Публічної Опіки, кожна особу, яка не є в стані з власних засобів і власними силами вижити ані себе, ані членів своєї родини, а також не одержує від своїх родичів (кравняків) жодної допомоги.

Публічна опіка виступає щойно як останній чинник тоді, коли власних сил й засобів не вистачає й Ви не можете одержати ніяких коштів на прожиття з іншого джерела, зокрема від рідні.

До найконечніших життєвих потреб належать:

- а) прожиток, зокрема житло, харч, одяг і догляд;
- б) допомога на випадок недуги, рівнож допомога для повернення працездатности;
- в) допомога для вагітних і породільниць;
- г) допомога для виховання малолітніх і підготування їх до заробіткової діяльности;

- д) допомога для сліпих, глухонімих і калік, щоб вони стали працездатними.

Ви можете користатись з допомоги від Публічної Опіки, якщо Ви зужили всі власні засоби, до яких не включається:

- а) хатньої обстанови в звичайному розмірі;
- б) ремісничих приладів, потрібних для дальшого виконання зарібкової діяльності (машина до шиття тощо);
- в) родинних спадкових речей, як особливих пам'яток, які не мають великої матеріальної вартости;
- г) невеличкого майна, вартістю 500 дм. для голови родини або одинака, з додатком по 100 дм. на кожного члена родини.

Ви мусите зарахувати свій принагідний заробіток на допомогу. Лише у виняткових випадках можна звільнити певні частки заробітку від такого зарахування, а саме, в жінок з двома або більше дітьми або в осіб, яких зарібкова здібність є обмежена наповолину. Квоту, яка лишається вільною від зарахування, визначають Союзи Публічної Опіки.

Поза тим не включається до допомоги:

1. додаткові підмоги від незалежних добродійних союзів;
2. підмога з визначеною метою, підмога для переведення фахового підготування дітей, відшкодування за витрати за виконання почесних обов'язків, відшкодування за витрати на пса-поводиря тощо;
3. підмога призначена на опіку здоров'я й додаткові оплати за догляд.

Розмір і висота підмоги, які залежно від місцевости є неоднакові, встановлюються на підставі особливостей місцевих умов (напр., великі міста з вищими цінами). Підмога складається з основної квоти для голови родини й додаткових доплат на членів родини, відповідно до їх віку, вищого чи нижчого за 16 років. Осо-

бливою підмогою вважається комірне, зимовий опал і одяг. Назагал комірне сплачується цілком, але воно мусить бути співрозмірне (нормальне). Якщо воно є зависоке, дозволяється допомоговцеві покрити його з неврахованого прибутку або з прибутків за винайма-ння (піднаймання) кімнат. Кожна особа, що одержує підмогу від Суспільної Опіки, має повне право на лікарську опіку й тижневу пологову допомогу. До цієї допомоги включаются витрати на лікаря, ліки, ліку-вання в лікарні й на перебування в курортах та інших лікувальних закладах.

До тижневої пологової допомоги входять видатки перед і по пологах, видатки на ліки та інше й додаток на кошти пологів. До цього додається ще тижневу грошову допомогу, по 50 пф. денно, впродовж чотирьох тижнів перед пологами і шістьох тижнів по пологах. Далі може бути призначена грошова допо-мога матері, що годує. Якщо є конечна опіка в ліку-ванні в породільні, покривається витрати за перебу-вання в ній.

Вам можуть признати допомогу від опіки над сухі-тниками (туберкульозенфірзорге — рос. помощь для туберкулезных), незалежно від того, чи Ви є під охороною Публічної Опіки, чи ні. Допомогу сухітникам дається тоді, коли вони є цілком або частково неспро-можні нести вищі прожиткові витрати, спричинені цією недугою. Допомогу для сухітників сплачується на подання Служби Здоров'я, в якому Ви повинні зголо-ситись як хорий на сухоти.

Союзи Публічної Опіки мають за певних передумовин право вимагати звороту dokonаних виплат, якщо Ви знова настільки збагатіли, що в стані повернути одержані гроші. Ваші прибутки вважається за достатні на зворот одержаних допомогових грошей (навіть ратами), коли вони перевищують суму, потрібну для Вашого конечного прожитку. Звичайно, в основу кла-деться такий розмір прибутку, який утричі перевищує одержану допомогу включно з комірним і додатками для членів родини. Союзи Публічної Опіки можуть вимагати звороту сплачених грошей щойно по півроці

по тому, як допомоговець досягнув відповідних прибутків. Якщо протягом п'яти років після повернення Вашої здібности сплата не була можлива в наслідок малих прибутків, Ви можете вважати, що Публічна Опіка відмовилася від звороту їй грошей.

Органами Публічної Опіки є Окружні Союзи Публічної Опіки. Вони є в кожному міському і сільському повіті. В деяких місцевостях вони (або їх підвідділи) мають назву „Бюро Публічної Опіки”, допомогові або соціальні бюро.

ІХ. ДОПОМОГА БЕЗРОБІТНИМ І ОПІКА НАД БЕЗРОБІТНИМИ

(Арбайтсунтерштітцунг унд Арбайтсфірзорге)
(рос. — пособие по безработице, социальное обеспе-
чение безработных).

Посередництва в справах праці здійснюють виключно державні установи, тобто управи праці (Арбайтсамт, рос. — биржа труда).

Тільки для мистецьких фахів мистців, акторів, музик можуть посередничати приватні агенства.

Коли Ви не маєте праці, зверніться негайно безпосередньо до відповідної управи праці (Арбайтсамту) й зареєструйтесь там.

Молодь, а також старші особи, які не мають жодного фахового підготування, але бажають його набутти, мають нагоду дістати інформації у фахових консультаціях (пораднях, Беруфсбератунгштелле) про Можливості й вигляди фахової праці.

Консультації інформують так про дефіцитні (Мангельберуф) — фахи, (на які є великий попит), як і про «переповнені» фахи.

Консультації переводять психотехнічні іспити щодо придатності кандидатів до окремих фахів. Їх метою є включити молодих людей до господарського життя, щоб вони відповідно до їх фізичних і духових здібностей знайшли повне задоволення в їх фаховій праці, а також, щоб якнайбільше дали на спільну користь.

Працездатним, які мимо своєї волі залишились без праці й бажають працювати, управа (уряд) праці (Арбайтсамт) сплачує протягом трьох місяців допомогу від

безробіття, якщо вони були перед тим застраховані (забезпечені) обов'язковим порядком, щонайменше, пів року.

Після довшої обов'язковим порядком забезпеченої праці одержує безробітний допомогу довше, як три місяці (до 26 тижнів).

Безробітні, які не мають права на допомогу від безробіття, або по закінченні тримісячного терміну цієї допомоги, одержують т. зв. допомогу від опіки над безробітними. Вони мусять довести, що вони є матеріально неспроможними.

Допомогове бюро (Вольфартсамт) дає потрібну допомогу безробітному, коли він є матеріально неспроможним і непрацездатним і не виконував перед тим праці, яка підлягає страхуванню (забезпеченню), а крім того, його працездатність обнизилась більше, як на 66 2/6 відсотка.

У допомоговому бюро Ви можете знайти пораду й допомогу, коли Вам бракує засобів до життя.

Кожний безробітний повинен безумовно намагатися дістати працю за посередництвом управи праці.

Х. СОЮЗНИЙ ЗАКОН ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

(Бундесферзоргунгсгезец, рос. — союзний закон об
обеспечении).

Згідно з Союзним Законом про забезпечення за певних передумов можуть одержати відшкодування ті особи, які під час війни через виконання військової або військовоподібної служби, або через нещасливий випадок під час тієї служби, або через особливі службові умови зазнали пошкодження здоров'я.

Ці постанови закону стосуються не тільки до німецьких громадян та осіб, приналежних до німецької національності (фольксдойче), але також до чужинців бездержавників, які живуть у Союзній Республіці або в західньому Берліні. Це пошкодження їхнього здоров'я мало статися в зв'язку з службою в рямцях німецької збройної сили (Вермахт) або в зв'язку з подібною службою для німецької організації або постало в Німоччині чи в теренах, окупованих німецькою армією в наслідок безпосередніх воєнних дій проти Німеччини (Крігсаусвіркунг).

Основним родом цього забезпечення є рента. Вона поділяється на головну й розрахункову ренту.

В цьому випадку Ви можете одержати більшу грошову квоту через одноразову винагороду (відступне, Абфіндунг, рос. — отступное).

Вимогу (претензію) на забезпечення треба подати протягом двох років. На всякий випадок зверніться якнайскорше до управи забезпечення (Ферзоргунгс-амт) по потрібну інформацію.

ХІ. ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

(Гезундгайтсвезен, рос. — здравоохранение).

В справах щодо охорони здоров'я звертайтеся до управ охорони здоров'я (Гезундгайтсамт), які є по всіх містах і округах. При цих установах влаштовано консультації (порадні) для матерів і дітей, окремі відділи для хворих на сухоти (ТБЦ), для калік, виснажених і кволих (хоробливих) людей. Зокрема звертаємо Вашу увагу на те, що всі венерично хворі можуть звертатись до управ охорони здоров'я з порним довір'ям. Вони допоможуть їм порадою й ділом.

Заразливі хвороби, як наприклад: ТБЦ, шкарлятину, дифтерію, треба зголошувати управі охорони здоров'я, щоб вона вжила відповідних охоронних заходів (протидіючі заходи). Зголосити такі хвороби зобов'язані лікарі, доглядачі хворих, голови родин і власники помешкань.

Хворі на сухоти (ТБЦ) мають негайно зареєструватись у справі ТБЦ = допомоги в управі охорони здоров'я.

Батьки, названі батьки (Пфлегеелтерн, рос. — названі батьки) й опікуни (Формунд) відповідають за законом приписане щеплення (Імпфен, рос. — прививка) дітей і вихованців (Пфлегебефолене), осіб, відданих під їх опіку.

Недодержання цих правил карається.

ХІІ. ПЕРЕСЕЛЕННЯ

(еміграція — Аушвандерунг).

Масове переселення скитальців майже закінчилося, і тепер можна ще емігрувати тільки в індивідуальному порядку. В справі переселення можете довідатись по різних переселенчих консультативних установах. Список таких подаємо наприкінці.

ХІІІ. НАБУТТЯ НІМЕЦЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА

(Айнбіргерунг, рос. — приобретение немецкого подданства).

«Чужинець без батьківщини» може стати німецьким громадянином згідно з загальними постановами. Передумовою до цього є:

1. щоби «чужинець без батьківщини» був правоздатний, згідно з приписами його дотеперішньої батьківщини або на підставі німецьких законів;
2. провадив досі бездоганне життя;
3. посідав у місці свого осідку мешкання або інше приміщення;
4. мав можливість прохарчувати (утримувати) себе й свою родину;
5. перебував довший час у Німеччині й ознайомився з німецькими відносинами.

При визначенні оплати за надання громадянства береться до уваги майновий стан прохача (петента).

Надане громадянство є правосильне тільки після доручення грамоти про надання громадянства.

Крім того, можна набути громадянство через працю на публічній службі.

Клопотання (прохання) про надання громадянства Ви маєте подавати президентові (Регірунгспрезидент) тієї округи (Регірунгсбецірк), в якій Ви живете.

XIV. ВИСЕЛЕННЯ

(Аусвайзунг, рос. — высылка).

«Чужинця без батьківщини» можна виселити тільки з мотивів охорони публічної безпеки й порядку.

Виселеному належить право відклику, яке зупиняє виселення аж до часу правосильного вирішення справи.

В усіх випадках, у яких, на Вашу думку, Вас виселяють незаконно, радимо Вам удаватись до Високого Комісара в Бад Годесберг, ще перед закінченням речення, призначеного для подання скарги на виселення.

Виселеному визначається відповідний час, протягом якого він може просити іншу державу про прийняття. Не можна виселити чужинця без батьківщини до країни, в якій його життя або його свобода є під загрозою з причини його расової приналежності, походження, віри, релігійних або політичних переконань.

Якщо Ви доконали тяжкого злочину в рідньому краю, не вважається Вас «чужинцем без батьківщини», і Ви не можете користуватись охороною.

XV. ЗАЯВА ПРО СМЕРТЬ. ВИЗНАННЯ ПОМЕРЛИМ

(Годесерклерунг, рос. — об'явление умершим).

Визнати «чужинця без батьківщини» померлим, згідно з законом про загинулих без звістки (Фершолленен), можна за певних умов і тільки тоді, коли «чужинець без батьківщини» під час останньої про нього звістки мав своє звичайне місце перебування в Німеччині.

Про подробиці цього переведення (справування) можете довідатись у повітовому (дільничному) суді (Амтсгеріхт).

XVI. ЖИТЛОВЕ ПРАВО

(Вонунґсрехт, рос. — жилищное право).

Коли Ви не маєте можливості одержати помешкання в оселі (Зідлюнг), яка підлягає крайовій біженецькій управі, Ви повинні самі, як і кожний інший німець, подбати про помешкання.

Коли якесь помешкання, побудоване без публічної допомоги, було готове до винайму після 31. 12. 1949 р., Ви можете винайняти це помешкання без втручання житлової управи (Вонунґсамт), уклавши угоду з власником будинку. Проте, новозбудовані будинки тільки малою мірою є до послуг наймачів, і переважно за них вимагають високої доплати на покриття коштів будування (Баукостенцшус), тому, як правило, Ви залежні щодо одержання помешкання від житлової управи.

Ви мусите піти до житлової управи (Вонунґсамт) і вписатися до списку осіб, що шукають помешкання, та просити видати Вам т. зв. посвідку про пекучу потребу в помешканні (Дрінґліхкайтсбешайнігунґ). Часто доводиться довго чекати на цю посвідку, без якої Вам помешкання не нададуть (у Дюссельдорфі, наприклад, три роки).

Коли після Ви довідаєтесь, що є якесь вільне помешкання, Ви заповнюєте формуляр про приділ помешкання (Цувайзунгантраґ), підписуєте його разом з власником дому або його правним заступником, і віддаєте разом з Дрінґліхкайтсбешайнігунґ житлової управі. Щойно тоді житлова управа надасть Вам помешкання.

Тепер Ви розумієте, як важко дістати в Німеччині помешкання, і тому радимо Вам затримати помешкання, яке Ви посідаєте тепер.

Платіть точно комірне (платню за помешкання) і не вдавайтесь у непотрібні суперечки з власником і мешканцями будинку. Розмір комірною визначається згідно з його розміром на 17. 10. 36 року.

Для окремих випадків є особливі постанови.

Коли Ви вважаєте, що платите зависоке комірне, вдайтесь по пораду до властей, що регулюють ціни (Прайс-бегерде, рос. — органы, регулирующие цены). Там Ви одержите безплатні інформації й довідаєтесь що Вам робити, щоб знизити комірне.

XVII. ПРОМИСЛОВЕ ПРАВО

(Геверберехт, рос. — промысловое право).

Якщо Ви бажаєте закласти промислове підприємство, Ви мусите поробити такі заходи:

1. При закладенні роздрібного торговельного підприємства (Айнцельльгандельгешефт, рос. — розничная торговля), Ви маєте клопотатись в управі публічного порядку (Орднунґсамт) того району, в якому живете.
2. Якщо Ви хочете працювати як самостійний ремісник, Ви маєте зголоситись у відповідній ремісничій палаті (Гандверкеркаммер) й клопотатись про записання Вас до ремісничого реєстру (Гандверксролле).
3. Якщо хочете бути торговельним заступником, мусите повідомити про це управління громади. Те саме обов'язує велику торгівлю (гуртівні — Гросгандель).
4. Дозвіл на ресторан і шинок (торгівля алькогольними напоями) дає відділ для шинкарських справ при управлінні громади, куди й треба подавати клопотання.
5. Дозвіл на мандрівну торгівлю (Вандергевербе, рос. — торговля в разнос) для чужинців дає Президент окружного управління (Регірунґспрезидент). Перед тим треба подати відповідне клопотання через відповідне реєстраційне бюро про видання посвідки для провадження мандрівної торгівлі.

Дозвіл дається під такими умовами:

- а) на даному терені мусить бути визнаною потреба в мандрівній торгівлі;

б) той, хто клопочеться, мусить мати не менше, як 25 років;

в) він мусить бути особою, гідною довір'я.

Наданий дозвіл буде відібраний, якщо пізніше поставнуть політичні застереження щодо особи мандрівного торговця.

Про подробиці Ви можете довідатись у відповідному реєстраційному бюро або в управі публічного порядку (Орднунгсамт).

XVIII. ЗАБЕЗПЕННЯ КРЕДИТАМИ

(Кредітгеверунг).

Коли Ви бажаєте забезпечити собі існування в Німеччині й потребуєте на це грошей, Ви можете одержати позику (кредит) з банку для вигнанців і потерпілих (Банк для вирівнювання тягарів, Акц. спілка, Відділ для Діпі, Бад Годесберг, Ганзгауз).

Цей кредит має фінансово допомагати тим скитальцям, які набули фаховий вишкіл і досвід у рідному краї і є здібними самостійно провадити підприємство.

Після подання клопотання (прохання) Ви одержите з банку потрібні вказівки й формуляри до виповнення.

ХІХ. ПОДАТКОВЕ ПРАВО

(Штоеррехт, рос. — податное право).

Часто скитальці мають помилкове уявлення про податкові обов'язки. Тепер їх податкові права й обов'язки є такі самі, як і німецьких громадян.

В першу чергу оподатковується заробітну платню, а також прибутки (Айнкоммен).

Від прибутків відраховується певні квоти за вербування покупців (Вербунгскостен), особливі видатки й витрати надзвичайні (на працю, на похорон, хворобу). Найвність і розмір видатків треба доводити в податковій управі (Фіанцамт) квитками (посвідками).

«Чужинцям без батківщини» визначається певна, вільна від податків квота. Проте, вони мусять у податковій управі довести, що в зв'язку з воєнними подіями та наслідками їх вони мусіли залишити місця їх колишнього оселення поза межами чотирьох окупаційних зон Німеччини й Берліну.

Якщо Ви не маєте змоги посвідчити це потрібними документами, зверніться, якщо живете в Норд Райн Вестфалії, до Головного Управління Приміщень для чужинців у Мюнстері, Гревенерштрассе, 69, а в інших краях Союзної Республіки Німеччини — до відповідних крайових управ для втікачів (Ляндесфліхтлінгсфервалтунг).

Вищезгадані витрати й вільну від податків квоту відраховується від Ваших загальних прибутків або від Вашої платні, так що податок буде визначено Вам від значно нижчої квоти.

Радимо якнайскорше вдатись до податкової управи, щоб вона вписала у Вашій податковій карті (Льонштоеркарте) вільну від податків квоту.

Розмір податків залежить від розміру платні або прибутків і від податкової класи (Штоеркляссе), до якої Ви належите.

Податкову класу визначається залежно від того, чи Ви одружений, а також чи маєте дітей. Перед тим Ви зобов'язані довести, що Ви одружений і маєте дітей на Вашому утриманні.

Коли Ви є власником підприємства й можете, на підставі торговельних книг, визначити Ваші прибутки, Ви маєте право, згідно з § 7 Закону про Прибутковий Податок, відписати окрему квоту за заміні рухомості основного майна.

Всі ближчі подробиці про податки, що Ви маєте платити, довідаєтесь у відповідній податковій управі.

XX. ПАСПОРТОВІ СПРАВИ

(Пасвезен, рос. — паспортные дела).

За паспорт платиться так, як за звичайний німецький паспорт. Можна просити про знижку оплати. Власник такого паспорту має право без перешкоди опустити Німеччину. Він не потребує поворотної візи, як довго є дійсний паспорт. Час, на який паспорт є дійсний, влада може обмежити.

Нормально паспорти виставляє паспортова влада (Пассбегерде) в місці Вашого замешкання або перебування. Німеччина визнає паспорти, видані наявними, досі дипломатичними або консульськими представництвами литовців, лотишів і естонців, якщо ці паспорти відповідають чинним паспортним приписам.